

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» за спеціальністю 023«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2024. – 18_с.

Розробник(и): Максимова Леся Олегівна, старший викладач кафедри монументального і станкового живопису.

Петрук Роман Ігорович, доцент кафедри монументального і станкового живопису.

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету ДПМ_

(підпис)

А.В.Дяченко

(ініціали, прізвище)

25.04.2024

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 25.04.2024 № 8

Голова НМР факультету _____

(підпис)

Р.І. Петрук

(ініціали, прізвище)

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів–18	Галузь знань 02 Культура і мистецтво (шифр і назва)	Обов'язкова	
https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-insh-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-monumentalnogo-i-stankovogo-zhyvopysu/	Спеціальність (освітня програма): <u>023 ОМДМР</u> (шифр і назва) <u>ОП Монументальний та станковий живопис</u> (назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		I, II, III-й	_____ -й
Загальна кількість годин – 540		Семестр	
		1-6 -й	_____ -й
		Лекції	
		_____ год.	_____ год.
		Практичні, семінарські	
		264 год.	_____ год.
		Самостійна робота	
		276 год.	_____ год.
		Індивідуальні завдання: 264 год.	
		Вид контролю: Поточний, підсумковий	
		Форма контролю: Екзаменаційний перегляд	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 1-2 семестри – 4 3-6 семестри – 2 самостійної роботи студента 1,2 семестри – 4 3,5 семестри – 2 4,6 семестри - 3	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u> (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))		

2 Мета вивчення навчальної дисципліни¹

Метою вивчення навчальної дисципліни «Композиція» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

3 Передумови для вивчення дисципліни²

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Рисунок
2.	Кольорознавство
3.	Живопис
4.	Пластична анатомія

¹ Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут наводяться визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркових дисциплін наводяться: коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни, формулюються результати навчання та компетентності для конкретного модуля.

² За винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру

4 Очікувані результати навчання³

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання** (6-8 результатів навчання):

I семестр

Знати:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Основи рисунку та живопису.

Вміти:

1. Компонувати (розміщувати) зображення на площині паперу, полотна, картону.
2. Виявляти основні пропорції та зв'язок предметів.
3. Володіння матеріалом для виконання композиції (гуашшю, акрилом, аквареллю, папером)

II семестр

Знати:

1. Розуміння конструктивно-пластичних та емоційних особливостей предметів оточуючого середовища, та відображення цього розуміння у творчих роботах.
2. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

Вміти:

1. Генерування нових ідей (креативність).
2. Розвиток просторового та конструктивного мислення та логіки побудови форми.
3. Користуватися художніми матеріалами в процесі виконання навчальних завдань.

III семестр

Знати:

1. Виконання ескізів в пошуках формальних композиційних рішень.
2. Знання принципів поетапного виконання роботи по створенню тематичної композиції.
3. Знати і вільно володіти основними принципами формальної побудови полотна.

---

³ Подається деталізація програмних результатів навчання, визначених відповідною освітньою програмою, для кожного модуля (семестру).

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

Вміти:

1. Самостійно зібрати та переосмислити підготовчий матеріал на основі літературних та історичних пам'яток, етнографічних збірок та натурних етюдів і замальовок.

2. На основі специфічних композиційних законів і правил створити емоційно виразний твір, що розкриває обрану тему і сюжет.

3. Відбір, фіксація і вивчення форм природного і штучного оточуючого середовища для розкриття обраної теми.

4. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

IV семестр**Знати:**

1. Виконання короточасних композиційних етюдів на задану тему і створення загальної композиції.

2. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення композиційних рішень.

3. Аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

Вміти:

1. На основі специфічних композиційних законів і правил створити емоційно виразний твір, що розкриває обрану тему і сюжет.

2. Засвоєння основних законів та принципів побудови живописної тематичної картини.

3. Засвоєння основних принципів побудови композиції на основі ретроспективного вивчення композиційних схем кращих зразків світового мистецтва.

V семестр**Знати:**

1. Основи пластанатомії.

2. Виконання короточасних композиційних етюдів на задану тему і створення загальної композиції.

3. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення композиційних рішень.

Вміти:

1. Виявляти основні пропорції голови натурника чи натурниці з плечовим поясом.

2. Вільно оперувати арсеналом знань, засобів та закономірностей пластанатомії.

3. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

4. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва.

VI семестр

Знати:

1. Термінологію, категорії, принципи, проблематику світового живопису.
2. Виконання короткочасних композиційних етюдів на задану тему і створення загальної композиції.
3. Аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

Вміти:

1. Засвоєння основних законів та принципів побудови живописної тематичної картини.
2. Формування здатності працювати у світовому мистецькому контексті.
3. Застосовувати знання композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр I										
Тема 1. Предмет курсу «Композиція»	12		6		6					
Тема 2. Формат (простір)	24		12		12					
Тема 3. Точка, лінія, площина	24		12		12					
Тема 4. Пляма, форма	30		15		15					
Тема 5. Пропорції	30		15		15					
Усього годин	120		60		60					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр II										
Тема 1. Ритм	36		18		18					
Тема 2. Рух	36		18		18					
Тема 3. Колір і тон	36		18		18					
Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини	36		18		18					
Усього годин	150		72		78					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр III										
Тема 1. «Дерево життя»	30		15		15					
Тема 2. Міфи та легенди давньої України	30		15		15					

Усього годин	60		30		30					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр IV										
Тема 1. Бойчуківська школа	50		20		30					
Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації	40		16		24					
Усього годин	90		36		54					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										

Семестр V										
Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі	22		11		11					
Тема 2. Автопортрет в інтер'єрі/екстер'єрі	22		11		11					
Тема 3. Пейзаж зі стафажем	16		8		8					
Усього годин	60		30		30					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										
Семестр VI										
Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації	40		16		24					
Тема 2. Багатофігурна композиція	50		20		30					
Усього годин	90		36		54					
Вид контролю: екзаменаційний перегляд										

5.4 Теми практичних занять

I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	<p>Тема 1. Предмет курсу «Композиція» <i>Вступ. Зміст і значення у творчому процесі. Процес зорового сприйняття. Естетичне сприйняття. Рух і простір в образотворчому мистецтві. Роль композиції у створенні високохудожнього твору.</i> Історичний огляд. Види композиції. Закони та правила. Мета процесу творення композиції. Основні поняття. Визначення. [1]; [4]; [5]; [8] - основна література</p>	6	
2	<p>Тема 2. Формат (простір) Визначення термінів. Формат – базове поняття в композиції. Основні властивості формату. Контрформа. Гармонійне та дисгармонійне членування простору. Деформація та відновлення просторової (площинної) цілності. Емоційний вплив зон картинної площини (за М.Писанком). [4]; [6]; [9] - основна література</p>	12	
3	<p>Тема 3. Точка, лінія, площина Точка, лінія, площина – визначення термінів. Взаємодія точки, лінії та простору на площині. Горизонталь, діагональ, вертикаль, дуга, їх властивості. Емоційна дія. Взаємодія, характер ліній, їх вплив на емоції. Зображення лінії точками і відрізками. Уявні (приховані) лінії. Значення. Візуальний та енергетичний каркас площини. [2]; [4]; [8]; [9] - основна література</p>	12	
4	<p>Тема 4. Пляма, форма Вступ. <i>Перехід від теми «Точка, лінія, площина» до теми «Пляма, форма». Взаємозв'язок лінії з плямою та формою.</i> Пляма, силует, форма – визначення термінів.</p>	15	

	<p>Характер плями. Цілісність форми. Підпорядкування. Елементи площинної композиції. Закон цілісності. Закон рівноваги. Закон супідрядності. Типи композиції. Симетрія. Асиметрія. Статика. Динаміка. Контрастні та нюансні форми. Емоційна дія. [1]; [2]; [4]; [5]; [8]; [9] - основна література</p>		
5	<p>Тема 5. Пропорції Вступ. <i>Перехід від теми «Пляма, форма» до теми «Пропорції».</i> <i>Пропорції – організація площини (простору), розміщення плям, форм у просторі. Мета – цілісність зображення.</i> Простота. Економія. Сприйняття як активний процес. Закон пропорційності як елемент гармонії. Необхідність пропорціонування простору. Відчуття в неорганізованому (хаотичному) просторі. Короткий історичний огляд розвитку систем пропорцій. Зв'язок з архітектурою. Огляд деяких пропорційних відношень – емоційний вплив. Масштаб. Внутрішній масштаб. Різниця у вирішенні композиції великого та малого розмірів. Золотий перетин. Емоційне забарвлення і символіка чисел. Закон трьох частин. Правило трьох форм, трьох кольорів, трьох градацій тону. «Модулар» ле Корбюзьє – система мір та пропорцій, що пов'язує золотий перетин з масштабом людини. Особливості застосування «Модулора» в монументально-декоративному мистецтві. [1]; [4]; [8]; [9] - основна література</p>	15	
Усього годин за I семестр		60	

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Ритм.	18	

	<p>Вступ. <i>Ритм як атрибут життя. Закон ритму – характер повторення чи послідовність частин цілого.</i></p> <p>Ритм – визначення терміну.</p> <p>Ритм – основа впорядкованості.</p> <p>Два види повторення – метрична та ритмічна.</p> <p>Симетрія та ритм – емоційна дія.</p> <p>Зв'язок ритму та пропорцій – спільне та відмінне.</p> <p>Емоційний вплив ритмів.</p> <p>Комфортні та дискомфортні ритми. Механізм.</p> <p>Ритм в образотворчому мистецтві – історичний огляд.</p> <p>Роль ритму в композиції.</p> <p>Ритм як один із засобів формоутворення в мистецтві.</p> <p>Членування та об'єднання.</p> <p>Ритм як спосіб організації руху та форми.</p> <p>Види ритму.</p> <p>Види ритмічних рядів: прості, складні, активні, асоціативні.</p> <p>Побудова ритмів різних характеристик.</p> <p>Орнамент.</p> <p>Схеми побудови – бордюрні, рапортні, в колі (квадраті).</p> <p>Стробоскопічні ефекти.</p> <p>Організація ритму – «клубок ниток»</p> <p>[1]; [2]; [4]; [5]; [9] – основна література</p> <p>[3] – допоміжна література</p>		
2	<p>Тема 2. Рух</p> <p>Вступ. <i>Рух в образотворчому мистецтві.</i></p> <p>Основний рух (зліва направо).</p> <p>Зв'язок між рухом та ритмом – ритм визначає напрям, швидкість, форми руху.</p> <p>Форми простору, що сприяють або заважають рухові.</p> <p>Поняття про додаткові або приховані «тяги».</p> <p>Додаткові форми руху для збагачення основного руху.</p> <p>Характеристика основних видів руху: по колу, прямий, горизонтальний, діагональний, вертикальний, спіралеподібний, зигзагоподібний, перехресний, паралельний, на глядача, в глибину.</p> <p>Емоційне сприйняття.</p> <p>Характеристика емоційних зон картинної площини. Побудова руху з урахуванням</p>	18	

	<p>емоційних зон картинної площини. Взаємозв'язок руху, простору і часу в композиції. Рух і звукові асоціації. Сила руху – паралельні рухи в поєднанні з контрастним рухом. Переривчастість руху – збільшення напруження. Необхідність контр руху, що поступається силою основному руху. Зміна змісту руху при дзеркальному зображенні. Характеристика руху світлих та темних тонів. Відновлення рівноваги за допомогою руху. Рух кольору в просторі. Послідовність у «читанні» руху (ритм, стробоскопічні ефекти). [6] - основна література</p>		
3	<p>Тема 3. Колір і тон <i>Вступ. Первинність сприйняття кольору, вторинність сприйняття форми.</i> Безпосередній взаємозв'язок кольору та емоцій. Зміни ставлення до співвідношення кольору та форми (пластики) в історичному контексті. Ахроматичні кольори. Визначення. Порядок візуального сприйняття ахроматичних кольорів. Кольоровий круг та схема зчитування. Хроматичні кольори. Визначення. Додаткові та контрастні кольори. Визначення. Кольоровий круг контрастних кольорів. Кольоровий круг додаткових кольорів. Посилення сили кольору при застосуванні контрастних та додаткових кольорів. Теплі та холодні кольори. Відносність теплоти та холоду кольору. Просторова рухливість кольору. Психофізична та емоційна дія кольору. Балансування тону (світлі, напівтони, темні). Розрахунок оптимальної кількості кольорів на основі тональної побудови. Загальний кольоровий тон. Три основних кольори – основа побудови гармонійного колориту композиції. Деякі способи балансування кольору в зображенні: 1) монохром; 2) додаткові; 3) споріднені («родина фарб»); 4) споріднено-контрастні; 5) контрастні. [7] - основна література</p>	18	

4	<p>Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини Вступ. <i>Процес творення художнього образу – єдність чотирьох аспектів.</i> Сюжет (тема) – активність інтерпретації. Вимоги до процесу компонування. Способи візуальної організації площини. Забезпечення цільності. Організація «зчитування». Деформації і «живий портрет» (2 способи). Акцент. Види, характер, застосування. Гармонія та дисгармонія. Конструкція та деструкція. Трансформація. Організація в пляму. Синергетика. Композиція. Алгоритм розробки, алгоритм оцінки. Методологія. Реальний розмір зображення – урахування вимог до композиції. [1]; [4]; [9] - основна література</p>	18	
Усього годин за II семестр		72	

III семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. «Дерево життя» [1]; [2]; [3] – допоміжна література	15	
2	Тема 2. Міфи та легенди давньої України [1] - допоміжна література	15	
Усього годин за III семестр		30	

IV семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Бойчуківська школа [2]; [3]; [4]; [9] - допоміжна література	20	
2	Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації	16	
Усього годин за IV семестр		36	

V семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі [4]; [5]; [6] - допоміжна література	11	
2	Тема 2. Автопортрет в інтер'єрі/екстер'єрі [4]; [5]; [6] - допоміжна література	11	
3	Тема 3. Пейзаж зі стафажем	8	
Усього годин за V семестр		30	

VI семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації	16	
2	Тема 2. Багатофігурна композиція	20	
Усього годин за VI семестр		36	

5.5 Самостійна робота⁴

I семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	<p>Тема 1. Предмет курсу «Композиція»</p> <p><i>Завдання</i> (для розуміння, наскільки студент(ка) відчуває композицію, для практичного ознайомлення з предметом):</p> <p>Власна композиція в заданому форматі (квадрат, коло, прямокутник, трикутник).</p> <p>- Тема: світ тварин (зооморфна композиція).</p>	6		

⁴ Самостійна робота включає години: підготовки до аудиторних занять (лекцій, практичних); опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях; розрахункових (розрахунково-графічних) робіт; індивідуального науково-дослідного завдання; підготовки до контрольних заходів, їх складання студентами заочної форми навчання.

	<ul style="list-style-type: none"> - Емоція (за вибором здобувача). <p>Результат: гармонійне розташування об'єктів у заданому форматі з урахуванням емоційної складової.</p>			
2	<p>Тема 2. Формат (простір)</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Точка (чорна, біла) на площині формату. 	12		
3	<p>Тема 3. Точка, лінія, площа</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Композиція на задану тему з використанням прямих ліній. - Композиція з використанням ламаних ліній. - Композиція з використанням хвилястих ліній. - Композиція з об'єднанням різних типів ліній. 	12		
4	<p>Тема 4. Пляма, форма</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Створення композиції з симетричними якостями (геометричні форми, абстракція). - Створення композиції з асиметричними якостями. - Створення динамічної композиції. - Створення статичної композиції. - Створення композиції з використанням контрастів: форм, величин, тону. - Створення композиції з використанням нюансів: форм, величин, тону. 	15		
5	<p>Тема 5. Пропорції</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Композиція, побудована за принципами 	15		

	членування площин.			
Усього годин за I семестр		60		

II семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Ритм <i>Завдання:</i> - Ритм (метричний ряд). - Ритм (періодичний ряд). - Орнаменти.	18		
2	Тема 2. Рух <i>Завдання:</i> - Три композиції з визначеним виразним рухом на вибір: рух по колу, прямий, діагональний, вертикальний, горизонтальний, спіралеподібний, зигзагоподібний, перехресний, паралельний	18		
3	Тема 3. Колір і тон <i>Завдання:</i> - Композиція в теплій колірній гамі. - Композиція в холодній колірній гамі. - Монохромна і поліхромна композиція. - Контрастна композиція. - Композиція з використанням додаткових кольорів.	18		
4	Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини <i>Завдання:</i> - Створення власної композиції.	18		
Усього годин за II семестр		72		

III семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. «Дерево життя» <i>Завдання:</i> - Створення власної композиції	15		
2	Тема 2. Міфи та легенди давньої України <i>Завдання:</i> - Композиції на тему «Міфологічна спадщина» (календар року – 12 композицій)	15		
Усього годин за III семестр		30		

IV семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Бойчуківська школа <i>Завдання:</i> - Композиція в стилі бойчуківської школи	30		
2	Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації <i>Завдання:</i> - Форескізи композицій на задану тему в техніці аплікацій (аналіз)	24		
Усього годин за IV семестр		54		

V семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі <i>Завдання:</i> - Композиція на задану тему (час, техніка виконання за вибором автора).	11		
2	Тема 2. Автопортрет в	11		

	інтер'єрі/екстер'єрі <i>Завдання:</i> - Композиція на задану тему (час, техніка виконання за вибором автора).			
3	Тема 3. Пейзаж зі стафажем <i>Завдання:</i> - Композиція на задану тему.	8		
Усього годин за V семестр		30		

VI семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації <i>Завдання:</i> - Аналітична аплікація.	24		
2	Тема 2. Багатофігурна композиція <i>Завдання:</i> - Багатофігурна композиція (антропоморфна, зооморфна).	30		
Усього годин за VI семестр		54		

5.6 Індивідуальне навчально-дослідне завдання⁵

Індивідуальні завдання не передбачені освітньою програмою.

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування⁶

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- *екзаменаційні перегляди;*

⁵ Для курсових робіт (проектів) подається тематика курсових робіт (проектів), якщо такі передбачені навчальним планом.

⁶ Містить методи контролю результатів навчання студентів у процесі поточного та семестрового контролів.

- демонстрація творчих робіт;

7 Форми поточного та підсумкового контролю

1 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	5 x 8 бали = 40 балів	
Перевірка виконання самостійних завдань	5 x 4 балів = 20 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Всього	100	

2 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	4 x 10 бали = 40 балів	
Перевірка виконання самостійних завдань	4 x 5 балів = 20 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Всього	100	

3 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 20 бали = 40 балів	
Перевірка виконання самостійних завдань	2 x 10 балів = 20 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Всього	100	

4 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 20 бали = 40 балів	
Перевірка виконання самостійних завдань	2 x 10 балів = 20 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Всього	100	

5 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	3 x 15 балів = 45 балів	
Перевірка виконання самостійних завдань	3 x 5 балів = 15 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Всього	100	

6 семестр

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 20 балів = 40 балів	
Перевірка виконання самостійних завдань	2 x 10 балів = 20 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Всього	100	

5 Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль відбувається у формі екзаменаційного перегляду, де студент демонструє виконані творчі завдання. Критерії оцінювання наведені в таблиці нижче.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 -100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти володіє системними професійними знаннями в повному обсязі. Вміє створювати проектні завдання на основі фундаментальних знань, технічних навиків з попередньо створеного матеріалу, а також власного індивідуального світосприйняття і самовираження. Самостійно в	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			повному обов'язі виконує навчально-практичне або контрольне завдання. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам або може бути кращий від них			
82-89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обов'язі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, техніки, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обов'язі виконує навчально-практичне або контрольне завдання, відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання завдання. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74 -81	C	добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обов'язі та самостійно, правильно, виконує всі прийоми, технічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обов'язі виконує завдання відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє розробляти окремі її види. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим якісним показникам		добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технічних операцій, необхідних для даної роботи. Самостійно і в цілому правильно планує та виконує навчально-практичне або контрольне завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій). При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виправляє. Результат роботи відповідає якісним показникам.	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	Здобувач вищої освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технічні операції, необхідні для даної роботи. Виконує навчально-практичне завдання. Достатньо усвідомлено користується навчальною документацією. Потребує консультації викладача. При виконанні роботи припускається			

			несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.			
35 -59	FX	незадові льно з можливі стю повторн ого складан ня	Здобувач вищої освіти без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технічні операції. З частковою допомогою викладача виконує навчально-практичне або контрольне завдання. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.	Низький (рецептив но- продуктив ний)	незадові ль но	незарахо вано
1-34	F	незадові льно з обов'язк овим повторн им вивченн ям дисциплі ни	Здобувач вищої освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі компоненти професійних знань та виконує окремі елементи навчально-практичного або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам	Низький (рецептив но- продуктив ний)	незадові ль но	незарахо вано

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад екзамену, екзаменаційного перегляду

I семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Предмет курсу «Композиція»</i>	<i>10</i>
<i>Тема 2. Формат (простір)</i>	<i>10</i>
<i>Тема 3. Точка, лінія, площина</i>	<i>10</i>
<i>Тема 4. Пляма, форма</i>	<i>15</i>
<i>Тема 5. Пропорції</i>	<i>15</i>
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

II семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових	Максимальні

модулів/дисципліни	бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Ритм</i>	15
<i>Тема 2. Рух</i>	15
<i>Тема 3. Колір і тон</i>	15
<i>Тема 4. Поєднання пластики та смислу. Способи візуальної організації площини</i>	15
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

III семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Тема 1. «Дерево життя»</i>	30
<i>Тема 2. Міфи та легенди давньої України</i>	30
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

IV семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Бойчуківська школа</i>	30
<i>Тема 2. Композиції на задану тему в техніці аплікації</i>	30
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

V семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових	Максимальні

модулів/дисципліни	бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Портрет в інтер'єрі/екстер'єрі</i>	20
<i>Тема 2. Автопортрет в інтер'єрі/екстер'єрі</i>	20
<i>Тема 3. Пейзаж зі стафажем</i>	20
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

VI семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Тема 1. Аналіз творів світового мистецтва методом аналітичної аплікації</i>	30
<i>Тема 2. Багатофігурна композиція</i>	30
Всього	60
Екзаменаційний контроль	
Екзаменаційний перегляд	40
Всього	40
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання

яких передбачає навчальна дисципліна

1. Гуаш, акварельні фарби, олійні фарби, акрил, темпера, туш. Папір для живопису та рисунку, полотно на підрамнику, картон для живопису. Пензлі, олівці, мастихіни, палітри.
2. Мольберти, стільці, куби під палітру, планшети для наклеювання паперу.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁷

1. Богдан Губаль Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір: Навчальний посібник/ За ред. Проф. Є.А. Антоновича. Тернопіль.: «ПЦ Матвей», 2011.
2. Вергунова Н.С. Основи композиції в дизайні: конспект лекцій для здобувачів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 022 – Дизайн / Н.С. Вергунова, С.В. Вергунов, В.А. Голіус; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021.
3. Данченко М.О. Аудіо/відео лекції.
4. Йоганнес Іттен. Елементи образотворчого мистецтва. – Київ: ArtHuss, 2023
5. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2003.
6. Писанко М.М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві. – К.: Вища шк., 1995.
7. Прищенко С.В. Кольорознавство: Навчальний посібник/ За ред. Проф. Є.А.Антоновича. – К.: Альтерпрес, 2010.
8. Сенчук Т.В. Основи композиції. Методичний посібник. – Київ: «Вересень», 2004.
9. Синепупова Н. Композиція: Тотальний контроль. – Київ: ArtHuss, 2019.

10.2 Допоміжна література

1. Валерій Войтович. Міфи та легенди давньої України. Київ: Навчальна книга – Богдан, 2014.
2. Людмила Соколюк. Графіка бойчукістів. Харків – Нью-Йорк, Видання часопису «Березіль»: видавництво М.П. Коць, 2002.
3. Людмила Соколюк. М. Бойчук та його школа. – Х.: Видавець Савчук О.О., 2014.

⁷ Зазначається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні даної теми.

4. Мисюга Б.В. Галина Севрук. Альбом-монографія. – Львів, Київ: Смолоскип, 2011.
5. Михайло Селівачов. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). – Київ: Редакція вісника «Ант», 2009.
6. Петрук Р.І. Останній твір Миколи Стороженка. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 35. Т. 4. С. 79–90.
7. Петрук Р.І. Роль Сергія Григор'єва і Тетяни Яблонської у творчому становленні Миколи Стороженка. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 36. Т. 2. С. 80–88.
8. Петрук Р.І., Михайлова Р.Д. Муза Миколи Стороженка. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич, 2022. Вип. 47. Т. 3. С. 4–11
9. Ярослав Кравченко. Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен. – Київ: Майстерня книги, Оранта, 2010.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрану.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
3. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.

Додаток Б

Л И С Т**узгодження робочої навчальної програми**з дисципліни _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки _____ за напрямом/спеціальністю _____,
(бакалаврів/магістрів) (шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

_____
(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)			
Випускова кафедра – _____ (назва кафедри)			

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

*Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття*

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

12 Рекомендовані джерела інформації

12.1 Основна література

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Назва теми заняття, посилання на методичне забезпечення, літературні джерела		
2			
...			
Усього годин за _____ семестр			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
 « _____ »

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
 КДАДПМД ім. М. Бойчука
 _____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

_____
 (підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

_____
 (назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
 Завідувач кафедри

_____
 (підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
 КДАДПМД ім. М. Бойчука
 _____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

_____
 (підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

_____
 (назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
 Завідувач кафедри

_____
 (підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
 КДАДПМД ім. М. Бойчука
 _____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

_____
 (підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

_____
 (назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
 Завідувач кафедри

_____
 (підпис, ініціали, прізвище)

Додаток Д
Голові Науково-методичної ради,
проректорові з навчально-методичної
та виховної роботи
Савіній Л.М.

ПОДАННЯ

Прошу включити до порядку денного наступного засідання Науково-методичної ради питання про затвердження таких робочих програм навчальних дисциплін, розроблених кафедрою _____:

1) з дисципліни _____
(__ кредити), перший (**бакалаврський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____;

2) з дисципліни _____
(__ кредити), другий (**магістерський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____.

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ р.